

Diş hekimleri botoks ve dermal dolgu uygulaması yapabilir mi?

Yazar_Av. Tutam Turhan

Diş hekimlerinin botoks ve dermal dolgu¹ gibi cerrahi olmayan yöntemlerle tedavi etme, kozmetik amaçlı uygulamaları yapma, düzensizlikleri gidermeye ilişkin hak ve yetkilerinin sınırları mevcut hukuki düzende nerededir, nasıl yorumlanmaktadır, hukuki düzenlemeye muhtaç mıdır?

Öncelikle dünyada durum nedir? Birçok Avrupa ülkesinde ve Amerika'nın bazı eyaletlerinde bu konu çokça tartışılmış olup, İngiltere ve Fransa gibi kimi Avrupa ülkelerinde diş hekimlerinin botoks ve dermal dolgu yapması birtakım şartlara bağlanarak hukuki güvence altına alınmış ise de; kimi ülkelerde bu konu (Türkiye'de oldu-

ğu gibi) halen hukuki belirsizliğini korumaktadır. Türk mevzuatını incelediğimizde Tababet Ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 29. maddesinde diş hekiminin saha yetkileri tanımlanmıştır:

"Diş tabibi, insan sağlığına ilişkin olarak, dişlerin, diş etlerinin ve **bunlarla doğrudan bağlantılı olan ağız ve çene dokularının** sağlığının korunması, hastalıklarının ve **düzensizliklerinin** teşhisi ve tedavisi ve rehabilite edilmesi ile ilgili her türlü mesleki faaliyeti icra etmeye yetkilidir."

Kanun'da yer alan "düzensizlik" sözcüğü Türk Dil Kurumu'nca¹ intizamsızlık/nizamsızlık olarak tanımlanmaktadır. Lafzi yorumla bu Kanun maddesine göre örneğin; dudak çevresi kırışıklığı da intizamsızlık/nizamsızlık olarak nitelendirilebilmekte ve böylece diş hekiminin söz konusu kırışıklığı gidermede yetkin olduğuna işaret edilebilmektedir.

Bu yetki tanımlaması çerçevesinde kanaatimce diş hekiminin ağız, dudak, çene ve diş etleri gibi bölgelerde botoks ve dermal dolgu uygulaması yapması tartışmasız olarak kanunla kendisine verilen yetki kapsamındadır. Konunun tartışılabilir kısmı; diş hekiminin alın, göz çevresi ve yanaklar gibi bölgelerde botoks ve dermal dolgu uygulaması yapmaya yetkisi olup olmadığı konusudur.

Mevcut hukuki düzenlemelere bakacak olursak; diş hekiminin ağız, çene, diş ve diş etlerinin dışında yüzün başkaca bölümlerinde botoks ve dermal dolgu yapması veya yapmaması konusu düzenlenmemiş, herhangi bir yasak da getirilmemiştir.

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün konuya ilişkin yayınladığı 03/08/2015 tarihli yazıda² ise özetle; botoks işleminin, botulinum toksin adı verilen bakteriden elde edilen tıbbi bir ilacın uygulandığı yerlerle bağlantılı olarak olası komplikasyonları nedeniyle de uygulandığı alanla ilgili eğitimi gerektiren tıbbi bir girişim olduğu, ülkemizde bu işlemin yüz bölgesinde uygulanmasına ilişkin eğitimin, Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi ve Dermatoloji Uzmanlık eğitimi içinde verileceği, yani botoks işlemini yüz estetiği alanında uygulayabilmek için, hekimlik sıfatına sahip olmanın yanı sıra, bu uzmanlık dallarında eğitim görmüş olmanın da bir zorunluluk olduğu belirtilmiştir.

Sağlık Bakanlığı'nın bu görüşüne hukuki olarak katılmak mümkün olmadığı gibi; bu görüşü son söz olarak kabul etmek yerine, Bakanlığın bu konuda öneriler getirmesinin sağlanması gerektiği açıktır. Zira diş hekimlerinin aldıkları eğitim gereği, yüz kaslarına ve dokularına son derece hâkim olduğu konusunda şüphe yoktur. Öyle ki, vücudun en kompleks eklemlerinden biri olan ve çiğneme, yutma, soluk alıp verme, konuşma gibi hayati fonksiyonları olan masseter kaslarına³ brüksizm tedavisinde müdahale etmelerine hukuken izin verilen diş hekimlerinin, teknik olarak daha basit bir iskelet kası olan alın kaslarına müdahale etmelerinin tartışmaya açılması şaşırtıcıdır.

Meslek hayatı boyunca en çok enjeksiyon yapan, anatomik açıdan en riskli bölgelerde, zaman zaman çok derinlere inerek enjeksiyon yapmak zorunda olan hekim grubunun diş hekimleri olması⁴, yüz kasları üzerinde botoks ve dolgu yapabilme yetkinliklerinin en açık göstergesi olmanın yanı sıra; tartışmadaki hukuki çelişkiyle birlikte fiili çelişkileri de ortaya koymaktadır. Peki tüm bu tartışmalar ve hukuki belirsizlikler nasıl çözümlenebilir?

Bu konuda Sağlık Bakanlığı ve Diş Hekimleri Birliği'ne olduğu kadar, diş hekimleri ve hukukçulara da iş düşmektedir. Öncelikle diş hekimlerinin ve akademisyenlerin bu konuda fikri ve fiili birlik içerisinde bulunmalarının, yasal düzenleme yapılmasını sağlamanın ilk basamağı olacaktır.

Çözümüne ilişkin hukuki önerim; botoks ve dermal dolgu eğitimi verme konusunda yeterliliği -sıkı kalite standartlarına tabi tutularak- tespit edilen eğitim kuruluşları/üniversitelere Sağlık Bakanlığınca eğitim verme yetkisi verilmesi, bu kuruluş veya üniversitelerce verilecek eğitimin kapsamının ve süresinin belirlenmesi, gerekirse katılımcıların uygulamalı sınavlara tabi tutulmasıdır.

Katı bir biçimde, külliyen ve herhangi bir yasal dayanağa dayanmadan diş hekimlerinin botoks ve dermal dolgu uygulaması yapmalarına karşı çıkmak yerine; eğitim standartlarının belirlenmesi ve kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

1. Gündelik hayatta "botoks" derken, Clostridium Botulinum adlı bakteri tarafından üretilen "Botulinum Toksin" den bahsederiz. Botox® ise, Allergan firmasına ait bir markadır. Aynı şekilde, Dysport® da Türkiye'de yasal olarak satılmakta olan diğer Botulinum Toksin markasıdır.
2. <http://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/10967,botoksdagitimli-yazi-2pdf.pdf?0>
3. [http://dfd.atauni.edu.tr/UploadsCild/files/2013-3/26.%20Asl%C4%B1han%20Zeynep%20%C3%96kte%20\(+\)pdf](http://dfd.atauni.edu.tr/UploadsCild/files/2013-3/26.%20Asl%C4%B1han%20Zeynep%20%C3%96kte%20(+)pdf)
4. Bülent Manav, Dental Tribune Türkiye Baskısı, Diş Hekimliğinin Botoks İmtihanı

Av. Tutam Turhan

2010 yılında Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olan Av. Tutam Turhan, 2017 yılında Bahçeşehir Üniversitesi Kamu Hukuku bölümünde yüksek lisansını tamamlamıştır. 2011 yılından itibaren İstanbul Barosu'na kayıtlı olarak özellikle Sağlık Hukuku, İş Hukuku, İdare Hukuku, Anayasa Hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Hukuku alanlarında avukatlık yapmaya devam etmektedir.

tutamturhan@hotmail.com

